

SANAYİ DÜNYASI İÇİN GİDİŞATA DAİR NOTLAR

TRENDS UPDATE

10 Haziran 2025 (Periyodik Yayın Değildir)

Nevşin Mengü: Bu bayram Türkiye’de üretilen enerji tüketilen enerjiyi geçti. TEİAŞ, üretim kapatma talimatı verdi. İlk bakışta olumlu görünen bir gelişme ama perde arkasında fabrikaların üretimi durdurması var

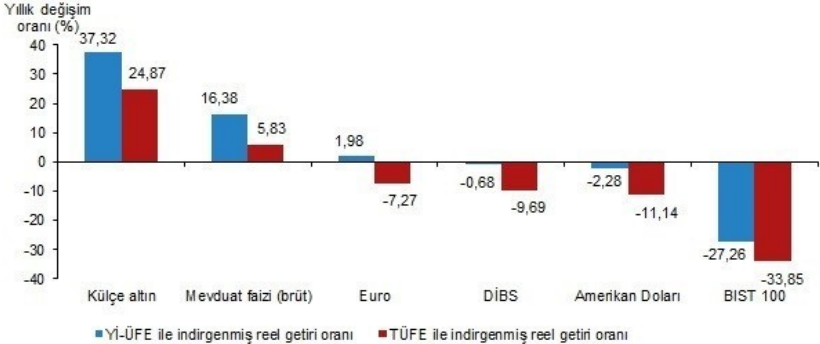
Merve Yiğitcan (NBE):

- İSO’nun Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasına göre, dev sanayi kuruluşlarının yarısına yakını 2024 yılında Ar-Ge harcaması gerçekleştirmedi.
- Dev sanayi şirketlerinde yüksek teknolojlili üretimin payı yerinde sayarken, düşük teknolojlili üretimin payı 2024 yılında bir önceki yıla göre 5,9 puan artış kaydetti.
- Yüksek teknolojlili üretim yapan firma sayısı ise 21’de kaldı

Tezmaksan AŞ Grup CEO’su Hakan Aydoğdu (NBE):

- 2026 yılına Türkiye'nin sorunları çözmüş halde girdiği durumda ertelenmiş yatırımların çok hızlı realize olacağını düşünüyorum.
- Dünyadaki robotların yüzde 40'ı Çin'de bulunuyor. Eskiden ucuz iş gücü ile anılan Çin, artık otomasyon ile anılır oldu. İşçilik maliyetlerini neredeyse yüzde 10'un altına düşürdüler.
- Avrupa'da iş makinesi operatörlerine dönük araştırmaya göre "Yeni nesil iki elini aynı anda kullanmak istemiyor, anlayacağınız üzere bir elinde cep telefonu var."
- Ar-Ge ve otomasyona yatırım yapmayan oyun dışı kalacak

Yıllık bazda reel getiriler (Dunya.com):

Altında zaman zaman geçici gerilemeler yaşansa da henüz ciddi bir gerileme beklemek için erken görünüyor bunun

ana sebebi ise Merkez Bankalarının hala piyasada alıcı olmaları. Çin MB tekrar alıma geçti. Ayrıca platin ve gümüş'de son dönemde altından daha yüksek fiyat artış rekorları kırıyor.

Karar Gazetesi: Merkezi Kayıt Kuruluşu verilerine göre Borsada 15-19 yaş arası gözü kara ergenler ile 75 yaş üstü riski sevmeyen dedeler portföy değerlerini artırmayı başarırken diğer yaş gruplarının cari dönem portföy değeri geçen dönem portföy değerinin altında kaldı.

Dedemans Hotels Başkanı Ergün Demiray (Piyasa Gündem): "Yerli turistlerin benzer bütçelerle yurtdışında tatil yapabiliyor olması iç turizme olan ilgiyi azalttı. Özellikle Bodrum, Çeşme vb tatil beldelerinin sunduğu yüksek fiyatlar tüketici de kandırıldığı hissini uyandırıyor maalesef."

Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi "İşgücü Piyasası Görünümü" raporu: Türkiye'de 2024'ün Eylül ayı ve 2025'in Şubat ayı arasında 645 bin 941 iş yok oldu. Antalya, İstanbul, Muğla ve İzmir'de güçlü istihdam kayıpları gözlemlendi.

Necati Doğru (Sözcü): Birzamanların Türkiye'nin en çok kadın işçi (2500 kişi) çalıştıran fabrikası Deniz Tekstil Denizli'deki fabrikasını kapattı ve Afyon'daki fabrikasını da kapatacak.

Piyasa Gündem: İflas eden firmalar

- TOGG, Ford ve TÜBİTAK gibi büyük markaların üretim hattını kuran Robo Otomasyon, 2 milyar liralık borç bırakarak iflas etti. 24 yaşında şirketi kurarak sektörün en büyüklerinden biri haline getiren Haluk Özcan, kısa sürede 500 çalışanı geçmiş ve 'Yılın İş İnsanı' ödülünü kazanmıştı.
- İnegöl'ün köklü mobilya şirketlerinden Perla Sofa, iflas etti. Kızılcahamam'daki Çam Otel'in de sahibi olan Oğultürk İnşaat, iflas etti.

Bigchefs YKB Gamze Cizreli:

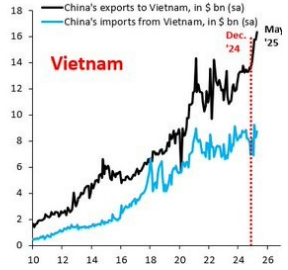
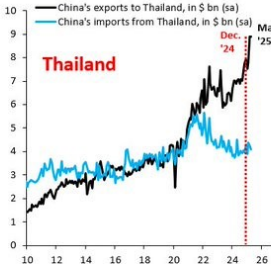
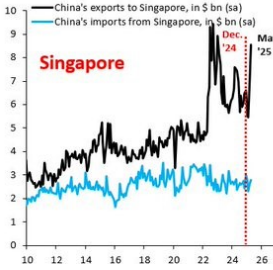
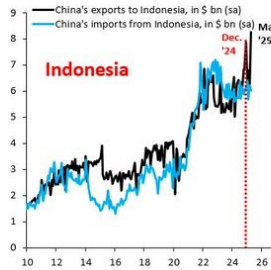
- En büyük sorun artan maliyetler.
- Halihazırda devredenleri duyuyoruz
- Özellikle münferit restoranların ayakta kalması daha da zorlaşıyor
- Dalga etkisiyle 2 milyon yetişmiş insan kaynağını başka sektörler kaybedebiliriz

Dođanlar Mobilya YKB İsmail Dođan: (Mobilya sektöru için)

- Yükselen maliyetler ve döviz kurunun baskılanması hem iç pazarda hem de ihracatta ciddi zorluklar yaşatıyor.
- İç pazarda azalan alım gücü mobilya satışlarını düşürüyor.
- Birçok üretici küçölmeye gitmek zorunda kaldı.
- Avrupa pazarında rekabet gücümüz azaldı. Endişe verici taraf bu.

Bora Özkent: PWC'nin son araştırması yapay zeka becerilerine sahip çalışanların aynı işi yapan ama bu becerilerden uzak çalışanlara göre %56 daha fazla kazandığını ortaya koyuyor. En önemli yapay zeka becerilerinden birisi prompting. Yani yapay zekaya ne yapacağını söylemek, ondan istemde bulunmak.

Robin Brooks: Çin'den ABD'ye doğrudan ihracat keskin bir şekilde düştü (sol üst, siyah çizgi), ancak Asya'nın her yerine yaptığı ihracat büyük ölçüde arttı. Bunlar açıkça ABD'ye Tayland ve Vietnam gibi 3. ölkeler üzerinden yapılan aktarmalar.

DUOS Tech şirketinin faaliyetlerinden Türk şirketlerinin çıkarabileceği dersler var:

- Şirketin gerçek zamanlı görüntü analizi pek çok şirkete ışık tutabilir: Şirketin Railcar Inspection Portal (RIP) sistemi, saatte 60 km hızla hareket eden tren vagonlarını 360 derece lazer tarama ve termal görüntüleme ile analiz ediyor. Geleneksel manuel denetimlerde 4 saat süren işlem 12 dakikaya düşüyor, hata tespit doğruluğu %99.7'ye ulaşıyor. Sistem 47 farklı parametreyi - tekerlek aşınmasından fren arızalarına kadar - gerçek zamanlı izleyebiliyor. Örnek olarak sadece "cep telefonu video görüntüleri ile sorunu analiz edebilen sistemler yapılması" Türk firmalarında satış sonrası hizmetler, servis, bakım alanlarında devrim yaratabilir.
- Şirketin Federated learning yaklaşımıyla müşteri verilerini merkezileştirmeden çalışması önemli.

Çünkü genelde alıcı taraf verilerinin dışarı çıkmasından hoşlanmıyor ve satış şansı çok daha fazla.

- Bu şirket; Siemens Mobility gibi çok pahalı, yüksek maliyetli entegre sistemlere göre ölçeklenebilirlik avantajları sunmuş. Yani çok karmaşık ve **pahalı entegre sistemlere göre düşük ölçekli çözümler sunabilmiş.**

Çin'de yıllık üretici fiyatları -3.3% tüketici fiyatları -0.1% **geriledi.** İhracat 4.8% artarken, ithalat 3.4% gerileyince ticaret fazlası da arttı. Özetle Trump vergilerine rağmen hala Çin'de işler iyi. ABD

Tüm iddialara rağmen ABD pazarı hem miktarsal olarak çok önemli hem de karın önemli bir kısmını sağlıyor.

İflas eden yapay zeka girişimi Builder.ai şirketinin yapay zeka destekli kodlama çözümünün arkasında yapay zeka algoritmaları yerine Hindistan'da çalışan 700'den fazla mühendis olduğu ortaya çıktı.

Bora Özkent: Her yeni teknolojik devrimde onu en yaygın olarak kullanılan tüketici ürünlerine çevirenler en değerli şirketler haline geldiler. Bazı örnekler:

- Otomobil Devrimi - FordT - FORD
- PC Devrimi - Office - Microsoft
- Mobil Devrimi - iPhone - Apple
- Paylaşım Ekonomisi Devrimi - Ev Kiralama -AirBNB
- Elektrikli Araç Devrimi - Model Y- Tesla

Yapay zekanın kısa vadede en önemli tüketici ürünü çıktısı bana kalırsa otonom araçlar olacaklar. Orta-uzun vadede ise humanoid robotlar.

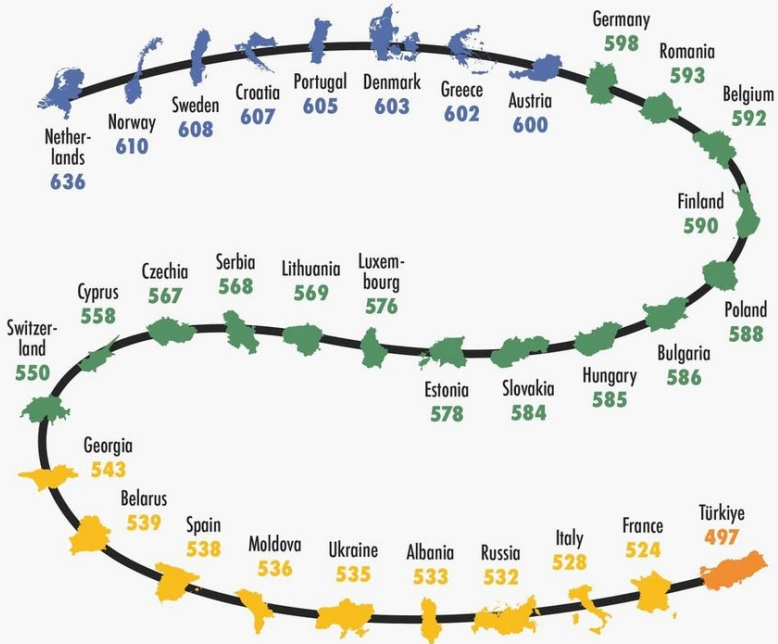
*** * * * ***

Education First araştırmasına göre İngiliz dili konuşma yeterliliğinde Türkiye son sırada yer aldı.

Europe's English skills

Countries' score on the EF English Proficiency Index 2024

■ Very high ■ High ■ Moderate ■ Low

Source: Education First - English Proficiency Index 2024